

CHETI CHA KUHITIMU ELIMU YA SEKONDARI TATHMINI YA PAMOJA
TATHIMINI YA PAMOJA

JINA: NAMBANI YAKO:.....

SAHIHI:..... TAREHE:.....

MACHI/APRILI 2019

MUDA: SAA 2½

CHETI CHA KUHITIMU ELIMU YA SEKONDARI
MWISHO WA MUHULA WA KWANZA, 2019
KISWAHILI KIDATO CHA NNE
KARATASI YA TATU
MUDAL SAA 2½

MAAGIZO

- ✓ Jibu maswali manne.
- ✓ Swali la kwanza ni la lazima
- ✓ Chagua maswali mengine matatu kutoka kwa sehemu zilizo salia:
Riwaya, Tamthilia, Hadithi fupi na Ushairi.
- ✓ Usijibu maswali mawili kutoka sehemu moja.

SEHEMUYA A

1. SWALI LA LAZIMA

- a) i) Semi nini? (alama 1)
ii) Fafanua sifa nne za misimu (alama4)

b) Soma wimbo ufuatao kasha ujibu maswali

Ewe kilizi
Ulozo wea kujificha
Nyumaya mama kujikinga, dhidiyamilio
Yanadiilo juu mbinguni
Jua kesho ni siku ya siku
Siku ya kujua mbivu na mbichi
Kutofautisha jogoo na vipora
Naribatakapo shika, chake kisu
Ndipo utakapo jua bayana
Ukoo wetu si wakunguru
Ikiwa hutayari
Kisukuki dhihaki
sithubutu kamwe, wanja ni kuingia
sijekuniaibisha miye, amiyo naakrabanzima!

Maswali

- i) Huu wimbo huitwaje? (alama1)
ii) Eleza majukumu yoyote manne yanayotekelezwa na wimbo huu katika jamii (alama4)
c) i) Mivigha ni nini? (alama2)
ii) Eleza sifa tatu za mivigha (alama 3)
d) Fafanua matatizo matano ambayo yanaikumbwa fasihi simulizi duniani (alama5)

SEHEMU YA B

RIWARA: CHOZI LA HERI: ASUMPTA MATEI

2. "...haifai kucheza na uwezo wa vijana, waoni kama nanga. Huwezi kuzamisha nakuiongea merikebu."
a) Eleza muktadha wa dondoo hili (alama4)
b) Bainisha tamathali mbili za usemi zilizo tumika katika dondoo (alama 4)

- c) Kwa kurejelea riwaya hii, onyesha jinsi vijana wamezamisha merikebu yawa hafidhina (alama12)
3. Baada ya dhiki faraja. Onyesha vile ukweli wa methali hii unavyo dhihirika kwenye riwaya (alama20)

SEHEMU YA C

TAMTHILIA: KIGOGO: PAULINE KEA

4. "Sitaki kuaibishwa na mwanamke mimi, siwezi."
 a) Yaweke maneno haya katika muktadha wake. (alama 4)
 b) Fafanua kwa hoja nane kuwa msemaji wa maneno haya anafaa kuaibishwa (alama16)
5. a) Jadili jinsi kumia mbazo kwazo maudhui ya ukatili yanajitokeza katika tamthilia ya Kigogo (alama10)
 b) Eleza mifano mitato ya matumizi ya kinaya katika tamthilia ya Kigogo (alama10)

SEHEMU YA D : HADITHI FUPI

TUMBO LISILOSHIBA NA HADITHI NYINGINE

6. Eleza nafasi ya vijana katika jamii ukerejelea hadithi fupi zifuatazo.
 a) Mapenzi ya kifa urongo (alama 5)
 b) Shogake Dada anaDevu (alama 5)
 c) Mame Bakari (alama10)
7. Ndoto ya mashaka: Ali Abdalla Ali
 "Sasa nimechoka mja. Nimechoka hata naradua kufa kuliko kuishi. Hadilini haya mashaka ya kutengenezwa? Mashaka ya mashaka!
 a) Eleza muktadha wa dondoo hili (alama 4)
 b) Tambua mbinu mbili za lugha zilizotumika (alama 4)
 c) Fafanua mambo sita yanayomfanya mrejelewa aradue kufa. (alama12)

8. SEHEMU YA E: USHAIRI

Soma shairi lifuatalo kasha ujibu maswali

Barabara bado ni ndefu

Nami tayari nimecho katiki

Natamani kuketi

Ni'nyooshe misuli

Nitulize akili

Lakini

Azmayani sukuma

Mbele ikinihimiza kuendelea

Baada ya miinu konakuruba

Sasa naona unyoofu wake

Unyoofu ambao unatisha zaidi

Punde na tumbukia katika shimo

Nahitaji siha zaidi ilikupanda tena

Ghaflanakumbukailivyosema

Ile sauti zamani kidogo

“Kuwatayari kupanda na kushuka”.

Ingawa nimechoka

Jambo moja dhahiri

Lazima hufuate barabara

Ingawa machweo yaingia

Nizame na kuibuka

Nipande na kushuka

Jambo moja nakumbuka; Mungu

Je nimwombe tena?Hadilini?

Labda amechoshwa na omba omba zangu

Nashangaa tena!

Kitu kimoja nakiamini

Lazima niendeleo kujitahidi kwa kila hatua mpya
Nijikokote kuiandama hii barabara yenye ukungu
Nikinaswa nakujinasua
Yumkini nitafika mwisho wake
Ikiwa wangu mwisho haitauwahi kabla.

Maswali

- a) Taja naueleze aina ya shairi hili (alama 2)
- b) Eleza toni ya shairi hili (alama 2)
- c) Huku ukitoa mifano mwafaka eleza tamathali tatu za usemi ambazo zinajitokeza katika shairi (alama 3)
- d) Mshairi ametumia uhuru wake wautunzi. Eleza mifano mitatu huku ukitolea mifano. (alama 3)
- e) Fafanua dhamira ya mtunzi wa shairi hili (alama 2)
- f) Andika kifungu cha mwisho katika lugha ya nathari. (alama 4)
- g) Eleza maana ya msamiati ufuatao kama ulivyotumika katika shairi (alama 4)
 - i) Kuruba
 - ii) Siha
 - iii) Machweo
 - iv) Kujinasua